

Ramazan PEKTAŞ
96. Dönem Kaymakam Adayı

Kuruluştan Kurtuluşa: “Mânâ İklimine Yolculuk”

96. Dönem Kaymakam Adayları ve Bakanlıkta görevli meslek büyüklerimiz ile beraber ecdad yadigarı diyarlara, milletimiz ve devletimiz için, önemli büyük şehirlere doğru-mana iklimine- başkentten, Ankara’dan, yola çıktık. Evet Ankara’dan yola çıkmıştık. Ankara genç Cumhuriyetin başkentiydi. Mamafih genç Cumhuriyetin arkasında heybetli 600 asırlık bir çınar vardı, işte ilk durağımız bu asırlık çınarın tohumunun atıldığı yer –Söğüt- idi.

Milletimizin her bir ferdi için taşıdığı önem ziyadesi ile aşikar olan bu şehrin her bir kaymakam adayı -geleceğin yöneticisi- için taşıdığı anlam ve önem bambaşkaydı. Her bir kaymakam ilçede hükümeti dolaylı yoldan devleti temsil etmekte olması, bu kutlu diyarın ise yüzyıllık devlet geleneğimizin başlangıç şehri olması hasebiyle bizler açısından bu mekanın önemi daha farklıydı.

27.11.11 tarihinde öğle civarlarında tarihi başkente vardık. Söğüt kaymakamı tarafından sıcak bir karşılama sonucunda Oğuzlar’ın Kayı Boyu’na mensup olan Osmanlı Devleti’nin temellerini atan Ertuğrul Gazi’nin türbesine geçiş yaptık. Oğlu Osman Gazi’ye yaptığı vasiyeti ile altı asır boyunca ayakta kalacak olan bir devletin idarecilik ruhunun temellerini atan Ertuğrul Gazi’nin türbesinin ardından, eşi Halime Hatun ve Ertuğrul Gazi’nin üç oğlundan en büyüğü Osman Gazi ve Gündüz Bey’in mezarlarını ziyaret ettik.

Tüm arkadaşlarımızın gözleri Türbe içerisinde küçük poşetlere konulmuş topraklara doğru süzülüyor. Ve içimizden bir arkadaşımız bu durumun sebebini soruyor rehber.

Ertuğrul Gazi türbesi

Alınan yanıt hepimiz için manidar ve bir o kadarda düşündürücüydü.

Rehber, her bir poşetin içerisindeki toprağın farklı ülkelerden – Suriye, Suudi Arabistan, Irak, Kuveyt, Sudan, Kosova, Ukrayna, Mısır, Cezayir Türki Cumhuriyetlerden ziyarete gelen insanlar tarafından getirildiği ve bu hareketin sembolik bir öneminin olduğunu söylüyor bizlere.

Müteakiben, geleceğin kaymakamları için farklı bir anlamı olan Söğüt Meydanı’nda bulunan ve Söğüt’te Kaymakamlık yapmış olan Sait Bey tarafından 1914 yılında yapılan “Kaymakamlık Çeşmesi”ne doğru ilerliyoruz. Neo klasik üsluptaki çeşme 3 kenarı, dış yüzleri dilimli vazdar halinde çeşme yatakları ile çevrilmiş olup, kabartma yıldız motifleri, sivri kemerli nişler ve çiniler ile

Söğüt Meydanı Kaymakamlık Çeşmesi

farklı motifleri ile farklı bir tarihi eser niteliğinde. Çeşmenin 3 taraflı olmasının sebebi ise 4'üncü tarafın kibleye ters düşmesi olduğunu aktarıyor bizlere bir vatandaş. Çeşmenin hemen yanı başında bulunan heybetli, asırlık çınar adeta çeşmenin koruyucusu misali çeşmeden su içenlere göz kamaştıran ihtişamı ile gölge olmakta ve sanki şu cümleleri fısıldamakta geleceğin idarecilerine:

**“ Kimseye buğz, u adavet itme,
Terki asayışi adet itme,
Gazab u hiddetü kin gösterme,
Kimseye cin-i cebin gösterme”**

(Adavet: düşmanlık, cebin: korkak)

Söğüt'teki yolculuğumuzun son durağına doğru ilerlemekteyiz. Bu durakta ilim, zühd, takvası ve güzel ahlakının yanında, Devleti Osmani'nin kurucusu Osman Bey'in bacanağı; tefsir, hadis ve fıkıh alimi Şeyh Edebali Hazretlerinin damadı Tursun Fakih (Dursun Fakih).

**“Ya İlahi Habininin hürmeti
Rahmetinle bağışla bu ümmeti
Suçumun çok anı şefi kılruz
Rahmetinle ol sebepten bilirüz
Rahmetin umarsan Dursun Fakih
Resulullahın mücazatların oku.”**

Der bizlere ilm insanı MukaffaKalesi Gazavetnamesinde.

Bir devletin iki önemli asli unsurlarında bir tanesi, adına para basmak diğeri ise hutbe okutmaktır. Bu değerli ilim insanı asırlık cihan İmparatorluğunun kurucusu Osman Bey Adına hutbe okuyup, beyin sultanlığını ilan eden zattır ayrıca.

Yolculuğumuzun bu önemli diyarından ayrılma vakti gelmişti. Ayrılırken bu manevi atmosferde karanlığı aydınlatırcasına Devleti Osmani'nin manevi kurucusu sanki geceye nispet bizlere aydınlığa ulaşmamız için şu her biri zümrüt niteliğindeki şu tümceleri söylemekteydi;

“Ey Oğul!

**Beysin! Bundan sonra öfke bize; uysallık sana,
Güceniklik bize; gönül almak sana,
Suçlamak bize; katlanmak sana,
Acizlik bize, yanılğı bize; hoş görmek sana,
Üşengeçlik bize; uyarmak, gayretlendirmek sana.**

Ey Oğul!

Yükün ağır, işin çetin, gücün kıla bağlı, Allah Teala yardımcın olsun.”

Bu nasihat cihan imparatorluğunun neden 600 yıl ayakta kaldığının ipuçlarını bizlere anlatırken her bir tümceyi bundan sonraki yaşamımızda uygulamak için şiar edinmemiz gerektiğini anlıyoruz.

Ve yolculuğumuzun önemli ayaklarından bir diğerine yeşili ile tarihi ile dağındaki karı vadisindeki sıcağıyla bildiğimiz Bursa'ya -Yeşil Bursa- doğru yöneliyoruz. Ve akşam saat 20.00 civarındabu önemli şehre giriş yaptık. Uludağ'daki karları ile meşhur hamamları, Devlet-i Osmani'ye başkentlik yapışı, ilim insanları, aralıkta güneş açan, hazıranda kar yağan değişken havası ile ve üzerindeki yanmış tereyağlarının cızırdayan sesleri ile muhteşem İskender Kebabı ile meşhur Yeşil Bursa'dayız. Bu kutlu şehir Osmanlı İmparatorluğuna ev sahipliği yaptığı gibi dünya tarihine damgasını vuran diğer önemli iki imparatorluk olan Bizans ve Roma imparatorluklarına da ev sahipliği yapmamın verdiği edayla karşılıyor bizleri.

Burası yüzyılların bir su gibi akıp geçtiği “bir tarih şehri” ve dil, duygu, cevheriyle dolu bir “folklor hazinesidir.” Ve mutlaka insan ruhunun yeşile hayranlığından doğmuştur.

Ve aracımız yavaş yavaş ilk durağa yaklaşıyor. Burası Muradiye Külliyesi, çevresindeki 12 türbe ile adeta bir

Osmangazi Türbesi

türbeler semti oluşturan külliyyede, türbelerin en büyüğünü 1437 yılında tamamlanan II. Murad Türbesi oluşturur. Bu türbedeki detaylar bizlere dönemin devlet adamları hakkında çok önemli ipuçları vermekte. Dört paye ve dört adet Bizans sütunu ile taşınan kubbe, mezarın yağmur suları ile ıslanması için gökyüzüne açılarak yer ile gök arasında bir engel tanımamakta. Kimler yoktur ki bu türbede bu önemli şahsiyetlerin bazıları; Şehzade Ahmed, Şehzade Mustafa, Şehzade Mahmud, Cem Sultan'ın türbeleri. Bu külliyenin diğer bir özelliği ise Cami, Medrese, Hamam, İmaret ve 12 türbeyi içeren Bursa'da Osmanlı Sultanları tarafından yaptırılan son külliye olması.

Bizleri mest eden ve manevi bir atmosfere sokan bu tarihi mekandan bir sonraki tarihi mekana, yine aynı atmosferde kendimizi bulacağımız, Devlet-i Osmanî'yi Söğütte kuran Osmanlı Beyliğinin başı Osman Bey ve oğlu Orhan Bey'in türbelerindeyiz.

Tophane Parkı'nın girşinde olan Türbe "Gümüslü kümbet" olarak tanınmaktadır. Eski bir Bizans Şapeli üzerine inşa edilen türbede Hristiyanlık dininden de izlere rastlamak mümkün. Pembe mermerlerle kaplı sütunlar ayrı bir mimari estetik oluşturmakta.

Orhangazi Han'ın türbesi babası Osmangazi Han'ın yanında bulunmakta olup, Bizans Dönemi manastırlarından Saint Elias'ın kalıntıları üzerine yapıldığını öğrenmekteyiz.

İki önemli Devlet adamı /tarihi şahsiyetin bulunduğu mekândan Bursa'yı izliyoruz. Tophane'den Bursa'yı izlemek insana huzur veriyor, yanı başında bulunan saat kulesi ile çay bahçelerin yanında Yeşil Bursa'yı izliyoruz. Yer yer üzülüyoruz kentin estetiğinin çarpık yapılaşmayla bozulduğunu gördükçe ama yine de tarihiyle, yeşiliyle her şeyiyle bambaşka bir şehir karşımızda edalı edalı bizlere bakmakta.

Tarihi yolculuğumuza devam ediyoruz. Bir sonraki durağımız, üzerinde olan güneş ve galaksi sistemleri ile günümüz teknolojisine dahi kafa tutan bir mimarlık şaheseri: " Ulucami". Yıldırım Beyazıd Han tarafından 1402 yılında yaptırılan heybetli cami minbere işlenen güneş sisteminin kabartma motifleri ile birlikte küresel kabartma motifler halinde güneşe olan uzaklıklar ustalıklı işlenmiş.

İslamda makam bakımından 5. Mertebe de bulunduğunu öğrendiğimizbu kutsal mekanın bir diğer insanı etkileyen özelliği içerisinde şadırvanın bulunması. Bu şadırvanın farklı bir hikayesinin olduğunu öğreniyoruz. Rivayete göre; "Cami yapımı için arazi istimlak edilirken, şadırvanın bulunduğu yerdeki toprak parçasının sahibi olan hanım, arazisini satmak istememiş ve zorla alınmış. Ancak daha sonra zorla alınan yerde namaz kılınmaz düşüncesi ile o yere şadırvan yapılmış."

Ve ayrılık vakti geliyor, bu güzel şehirde bir gün dahi

bulunmak alışmak için yeterli bir zamanı ifade ediyor. Bursa'dan kahramanlar diyarı, şehitler mekanı -Çanakkale'ye- doğru yola çıktık. Biz Çanakkale'yi Akif'in mısraları ile tanıdık, görmeden, dokunmadan hissettik o kutlu mekanı. Savaşın sadece silahla, teknolojiyle, top-la, tüfekte değil iman ve inançla kazanıldığının biz kez daha anlaşıldığı yerdeyiz. Çanakkale'deyiz.

Salı günü sabah kahvaltısını müteakip bir rehber eşliğinde Eceabat'a doğru yola çıktık. Bir yandan Çanakkale'nin kokusunu, şehitlerimizin varlığını içimizde hissederken bir yandan da rehberin heyecanlı betimlemelerine kendimizi kaptırmaktan alıkoyamıyorduk. Bir an için otobüsü derin bir sessizlik kapladı ve birkaç saniye sonra hep bir ağızdan o meşhur Çanakkale Türküsü herkesin dudaklarından dökülüyordu.

**Çanakkale içinde vurdular beni
Ölmeden mezara koydular beni
Of gençliğime eyvah**

**Çanakkale içinde aynalı çarşı
Ana ben gidiyom düşmana karşı
Of gençliğime eyvah**

**Çanakkale içinde bir uzun servi
Kimimiz nişanlı kimimiz evli
Of gençliğime eyvah**

**Çanakkale içinde bir dolu testi
Anneler babalar ümidi kesti
Of gençliğime eyvah**

Otobüsümüz iskeleye yanaştı ve Eceabat'a doğru yola koyulduk. Güneş yüzünü göstermişti fakat havada hafif bir kışın geldiğini bildiren bir serlik yüzümüze vuruyordu bu arada boğazın tarihe şahitlik eden dalgaları bizlere bir şeyler anlatmaya çalışıyordu adeta beşik gibi kendisinin paralayan dalgalar bizlere;

**Dur yolcu, bilmeden gelip bastığın,
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın,
Bir vatan kalbinin attığı yerdir!...**

**Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda,
Gördüğün bu tümsek Anadolu'nda
İstiklal uğrunda, namus yolunda,
Can veren Mehmed'in yattığı yerdir!**

**Bu tümsek, koparken büyük zelzele,
Son vatan parçası geçerken ele,
Mehmed'in düşmanı boğduğu sele,
Mübarek kanını kattığı yerdir!...**

**Düşün ki haşrolan kan, kemik, etin
Yaptığı bu tümsek, amansız, çetin,
Bir harbin sonunda bütün milletin,
Hürriyet zevkini tattığı yerdir!...**

Çanakkale Şehitliği

Der gibiydi. Bir metre kareye 6000 merminin düştüğü ve binlerce insanımızı şehit verdiğimiz şehitliklere doğru devam ediyoruz.

Abdülaziz tarafından yaptırılan namazgah tabyalarını ziyaret ile başlıyoruz bu önemli gezimize. Namazgah isminin o dönemde askerler toplu halde namaz kıldıklarından dolayı aldığını öğreniyoruz.

Otobüsümüz devam ettikçe bir heybetli heykele doğru yaklaşıyoruz ve yaklaştıkça anlıyoruz ki bu heykel Koca Seyit'e (Seyit Onbaşı) ait. Sırtladığı 250 kg'lık top mermisiyle Koca Seyit gözlerimizin buğulanmasına anlatılmaz bir duygu dünyasına sevk ediyor.

Şehitlerimizin kanlarıyla ıslanmış yolda seyreyler iken sanki büyü bir ortam bizleri alıyor. Savaş yıllarına götürüyor. Tılsımlı bir atmosfer, hem gurur duyuyoruz hem elem, keder... Eceabat'tan şehitliğe yol alırken tepedeki "dur yolcu bilmeden bastığın bu toprak bir devrin battığı yerdir" yazısıyla başlar içsel ve duygusal gezi.

1973 yılında milli park ilan edilen tarihi Gelibolu Yarımadası adeta bir devasa şehitlik tabiki birçok yabancı askerler içinde anıtlar ve mezarlıklar bulunmakta. Bu tarihi adaya çıkarma yapan düşman kuvvetlerini meydana getiren askerlerin milliyetleri yeknesak olmayıp çok farklı etnisitelerden meydana gelmekte ve milli şairimiz Akif bu durumu şu beyitleriyle çok güzel özetlemekte;

"Eski Dünya, Yeni Dünya, bütün akvâm-ı beşer, Kaynıyor kum gibi... Mahşer mi, hakikat mahşer. Yedi iklimi cihânın duruyor karşısında, Avustralya'yla beraber bakıyorsun: Kanada! Çehreler başka, lisanlar, deriler rengârenk; Sâde bir hâdisse var ortada: Vahşetler denk. Kimi Hindû, kimi yamyam, kimi bilmem ne belâ"

Yolculuğumuza devam ederken nazlı nazlı dalgalanan rengini altında yatan şehit kanlarından alan haşmetli bayrağımızı görüyoruz ve öğreniyoruz ki Çanakkale Şehitler Abidesine yaklaşıyoruz. Evet 250.000 Türk kaybının anısına Ömer Kaptan Tepesinde eski hisarlık sırtında yapılmış olan Çanakkale Şehitler Abidesindeyiz. Abide ile ilgili kısa bir bilgi vermek gerekirse, anıtın tasarımı 1944 yılında yapılan bir yarışma sonucu gerçekleştirilmiş, inşasına 1954 yılında başlanmış ve 1960 yılında tamamlanmış yüksekliği 41,70 m olan anıtın bitişiğinde bulunan bayrak direği yekpare bronzdan yapılmış. Bir diğer eşinin de Anıtkabirde olduğunu öğrenmekteyiz.

Hatırladıkça insana elem veren bu mekanda yolculuğumuza devam ediyoruz. Sıradaki durağımız Sebdülbahir. İlerledikçe sağlı sollu birçok tarihe dair anıtlar, işaretler görüyoruz. Bunlardan bir tanesi 1926 yılında İngilizler tarafından kendi askerlerine yaptığı anıt.

Sebdülbahir'de Yahya Çavuş Şehitliğindeyiz. Ertuğrul koyuna hakim bir noktada, Ertuğrul Tabyasının karşısında olan bu şehitlik, Yahya Çavuş ve emrindeki bölüğün anısına inşa edilmiş.

Kendimizi kaptırdığımız bu yolculuğa bir öğle yemeği arası vermek için tekrar Eceabat merkeze dönüyoruz. Denize nazır bir restorantta Sayın Eceabat Kaymakamımızın ev sahipliğinde gerçekleştirdiğimiz yemeğin arkasından Bigalı köyüne Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün evine doğru yola koyuluyoruz. Geleneksel bir Anadolu köyünü andıran Bigalı, eski ve küçük bir köy olduğu yapıları aşıkarak fakat ummalı bir restorasyon çalışmasının olduğuda çok belli.

Bigalı'nın uzun ve dar sokağından ilerledikten sonra mahallenin en önemli evlerinden biri olan Gazi'nin evine "Atatürk Evi" varıyoruz. 25 Nisan 1915 günü, Osmanlı ordusunun 15. Tümeninin komutanı Yarbay Mustafa Kemal'in burada konakladığını öğreniyoruz.

Bu sıcak çay molasından sonra yolculuğumuza kaldığımız yerden devam ediyoruz. Sıradaki güzergahımız Kabatepe-Arıburnu bölgesi. Çamlık bir alanda ilerlerken sağ tarafımızda Mehmetçiğe Saygı Anıtı'nı sol tarafımızda şafak ayınları olarak bildiğimiz ve bir Şapel'in bulunduğu Anzak anıtını görüyoruz. Sağda Türk Şehitliği solda Anzak mezarlığının arasında 57. Alaya ulaşıyoruz. Burada Kurmay Yarbay Mustafa Kemal'in sözleri aklımıza geliyor. Gazi 57. Alaya hitaben: "Ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye kadar geçecek zaman içinde yerimize başka kuvvetler ve komutanlar gelebilir" şeklindeki emrin şehitlikle ilgili kısmının bilfiil cisimleşmiş halini burada yaşıyoruz. Yavaş yavaş Çanakkale savaşlarının en önemli noktasına, Conkbayırı Atatürk Zafer Anıtı'na doğru ilerliyoruz. Burasının stratejik olarak önemi buradan hem Arıburnu hem de Anafartalar bölgesinin kontrol edilebilmesi. Bu arada 267 metre yüksekliğindeki tepede bulunan Atatürk Anıtı'nın karşısında Yeni Zelanda Anıtı'nı görüyoruz.

1915 Çanakkale'nin cehennemi andıran savaşları başlıyor. O, daima askerlerinin önünde

Geçmişin derin acılarını içimizde hissetmekle beraber gelinen bu noktada bu barış ve Türk Milleti'nin ali cenablığının görüntüsü, iki eski düşmanın, iki farklı milletin arasındaki dayanışmayı ve barışı sergileyen bir durum olarak karşımıza çıkıyor.

Kelimelerin açıklamakta yetersiz kaldığı, insanın tahayyül sınırını daha fazla zorlayamadığı bu mekandan yavaş yavaş gitme zamanı gelmişti. Güneş yavaş yavaş aydınlık yüzünü bizlerden gizlerken bu durumu çok güzel ve anlamlı bir şekilde betimleyen değerli dönem arkadaşım Mithat Kutlucan, tasvirini şöyle yapar: "Güneş dünyanın tek bir yerinde kırmızı batır, utanır sarı renginden gülümsemesinden bakarken bu topraklara her akşam Çanakkale'den..." bu cümle aslında çok şeyler anlatıyor bizlere.

Gezimizin Çanakkale ayağını tamamlarken otobüsümüzdeki dönem arkadaşlarımla değerli yorumlarına kulak misafiri oluyorum. Mehmet Fatih Yakınoğlu şöyle diyor: "Güneşli bir sabahta Çanakkale'den Edirne'ye yola çıktık. Şanlı ecdadımızın yedi düvele karşı yekvücut halinde savaşarak yazdığı kahramanlık ve insanlık destanını, şehitliklerimizi gezerken daha yakından hissettik. Akif'in dediği gibi 'şuheda fıskırarak, toprağı sıksan şuheda' bir haleti ruhiyede idik. Metrekareye iki şehit düştüğü bu aziz vatan topraklarında istiklali uğruna, istikbalinden vazgeçen, şehitlerimizi rahmetle anıyor, ruhları şad olsun diyorum". Tüm gezi boyunca her paragrafta bahsettiğim gibi meslek büyüklerim, meslektaşlarım herkes bir duygu yoğunluğu içerisindeydi. Edirne yolculuğuna başladığımız bu esnada kulak kabarttığım her bir arkadaş bulduğumuz mekanın mana iklimini yorumluyor, betimliyor ve bu arada yer yer de gözleri doluyordu. Diğer bir dönem arkadaşımız Şaban Yazıcı duygularını şöyle ifade ediyordu: "İki günlük Çanakkale ziyaretimiz boyunca fevkalade alışverişler yaptık...ecdadımızın pazarlarından ceplerimizi ve bavullarımızı cesaret, erdem, şevkat, merhamet ve vatan sevgisi ile doldurup ayrılıyoruz." Bu anlamlı yorumu not ederken diğer yandan hem

felsefi hemde farklı bir duygu dolu yorumda Tunahan Çil'den geliyor: "Ülkelerin ve milletlerin oluşumunu etkileyen kaderini çizen olayların başında savaşlar gelir. Tarih devir açıp, devir kapatan, millet tüketip, millet üreten savaşlarla doludur. Bu bağlamda Çanakkale savaşı yeni Türk Devleti'nin ilk göstergelerden birisidir. Ancak Çanakkale sadece kan denizi ve şehit sayısı ile ölçülemeyecek kadar anlamlı bir savaştır. Buradan kutsanması gereken savaş, silah ve kan değil; paylaşma, fedakarlık, sabır, millet olma gururu ve bağımsızlık duygusudur." Daha nice mana iklimini yorumlayanlar...Fakat hepsini yazıya aktarmak mümkün değil.

Bizler bağımsızlık uğruna, vatan ve iman uğruna inanç ve azimleriyle dönemin koşulları içerisinde garbın emperyal devletlerine karşı "imkansız" kelimesini anlamsız kılan ve garbın aç gözlü devletlerine karşı bir kahramanlık destanı yazan bu onurlu ve haklı mücadelenin şehitlerini birkez daha rahmetle ve minnetle yadediyoruz.

**Edirne kal'asıdır gördüğün hisarı mehib
Şu zirvesinde biten simsiyah ağaç da salib
Murad-ı evveli koyunda gezdiren tepeler
Nasıl rûku ediyor Ferdinand'a bak bu sefer
Bizim midir sanıyorsun şu yükselen bayrak?
Çeken Savof, Lala Şahin değil kuzum, iyi bak
Edirne! İşte o islamın aheninin suru
Edirne! İşte o şarkın cebin-i mağruru
İkinci aşrı tealisi Al-i Osman'ın
Birinci mevki-i Feyyaz belki dünyanın
Edirne! İşte o şarkın demir kilidi
Sefil ayakları altında Bulgar'ın şimdi
Muzaffer ordusu hakkıyla(!) intikam alıyor
Kadın, kız, çoluk, çocuk, erkek ne bulsa parçalıyor
Bu katliama da razıyım ihtiram olsa,
Harim-i dini de geçtik harim-i namusa
Şu dört minareli camii ki yoktu hiçbir eşi
Ki parlıyordu hilalinde sanatın güneşi
Salibi sineye çekmiş bekliyor Nevmid**

(mehib: azametli, salib: Haç, tealı: yükselme, Feyyaz: bereket ve bolluk veren, ihtiram: saygı, nevmid: umutsuz, çaresiz bir biçimde)

Akif'in cümlelerinin vücut bulduğu şarkın demir kilidine doğru yaklaşıyoruz. Burası gezimizin üçüncü önemli duraklarından birisi Devlet-i Osmaniye başkentlik yapan şehir, Koca Sinan'ın şaheserinin bulunduğu mekan: "Edirne". Evet günlerden Çarşamba hafiften sert bir rüzgar bununla birlikte tüm aydınlığıyla beliren güneş ve uzun bir yolculuktan sonra bu buram buram tarih kokan nadide şehre geliyoruz. 1361 yılından itibaren Türk yurdu olan ve 92 yıl boyunca Cihan Devleti'ne başkentlik yapmış olan ata diyarındayız.

Sultan II.Bayezid Türbesi'ne doğru ilerlerken adeta bir tarih içerisinde yaşadığınızı hissediyorsunuz. Bu şehirde geçtiğiniz her cadde ve sokağa muhakkak ki sizleri

kuşatan tarihten bir parça görebiliyorsunuz. Bir taraftan 1447 yılında II. Murat tarafından tamamlanan üç şerefeli camiini –ki bizlere Osmanlı Sanatı’nın erken ve klasik dönem üslubunu çok estetik bir şekilde yansıtır- diğer tarafta kentin batısında, Bulgaristan’a giden ana yolda Tunca Nehri üzerine Bizanslılar tarafından yapılan Gazi Mihal köprüsünü görüyorsunuz. Bu tarihi mekanlardan geçerek II. Bayezid Külliyesi’ne ulaşıyoruz. Tunca Nehri kıyısında bulunan külliye; cami, tıp medresesi, imaret, darüşşifa, hamam ve bir çok bölümüyle geniş bir alana yayılmış olup, etkileyici görünümüyle küçüklü büyüklü yüze yakın kubbeden meydana gelmekte. Tek kubbeli iki minareli anıtsal camiinin batısında darüşşifa ve tıp medresesi bulunmakta ayrıca revaklarla çevrili ön avlunun yanlarında akıl hastalarının iyileştirildikleri hücreler bulunmakta. Tarihsel misyonu içerisinde, inşa edilmiş felsefesinde, darüşşifada akıl hastalarının müzik ve su sesi ile iyileştirilmesi ana esastır. Külliye içerisinde yapılan çalışmalar bizleri o döneme götürüyor, tarihine uygun mankenlerle canlandırılan darüşşifa gelen herbir yerli veya yabancı ziyaretçiyi adeta büyülüyor.

Müteakiben Mimar Sinan’ın 80 yaşından sonra inşa ettiği ve “ustalık eserim” dediği anıtsal yapıya, Osmanlı-Türk sanatının ve dünya mimarlık tarihinin başyapıtlarından olan Selimiye camiine doğru yol alıyoruz. Şehirler kimlikleri ile varolurlar işte Edirne’de klasik Osmanlı Mimarisi kimliğini tüm eserleri ile yansıtmakta.

Camiinin içerisine kalın meşin perdeyi kaldırıp adım attığınız an, sessiz ve ihtişamlı bir atmosfer boşluğunda hissediyorsunuz kendinizi ve artık başka bir alemdesiniz. Selimiye camii dipten sonsuz bir zirveye yükseliş duygusudur.

II. Selim’in emriyle yaptırılan camiinin üç’er şerefeli dört zarif minaresi bulunmakta. Ayrıca giriş yönündekilerde her şerefeye ayrı ayrı yollardan diğer ikisine ise tek yolla çıkılmaktadır.

Camii, mimari özellikleri açısından tek kelimeyle fevkalade olup, taş mermer, çini, ahşap ve sedef gibi süsleme özellikleriyle son derece önemlidir. Ayrıca mihrap ve minberi mermer işçiliğinin başyapıtlarındandır.

Selimiye Camii, mantığın ötesinde bir estetikdir, doğada varolanın usta ellerle başyapıtı dönüştüğü bir yerdir.

**Durun Edirne’ye yakın bir yerde,
Seyredin uzaktan Selimiye’yi
Üçer şerefeli iki minare,
Çiviliyor yere uçan kubbeyi**

Bu şaheseri normal kelimelerle anlatmak gerçekten çok zor, anlatmak ve açıklamaktan ziyade o atmosferi yaşamak, Selimiye’yi hissetmek, o estetiğin hazzını bizzat yaşamak, o güzel sesli müezzinin gefirdiği kameti bir huşu içerisinde dinlemek lazım. Ve sona doğru yaklaşıyoruz. Gezimizin üçüncü ayağı olan bu güzel şehirden ayrılma vakti geldi bizler için. Yine geleneği bozmuyo-

ruz ve diğer ziyaretlerimizde olduğu gibi bu kısımda da arkadaşlarımızın duygu ve düşüncelerini aktarmakta fayda olduğu düşüncesiyle dönem arkadaşımız Mithat Kutlucan’nın eşi Ferda Didem Kutlucan gezi ile ilgili gözlemlerini aktarıyoruz: “Sonuna yaklaştığımız bu ef-sunkar gezinin Edirne durağındayız. Kesinlikle tarihiyle, külliyesi ile Selimiye’si ile görülmesi zaruri bir nadide şehrimiz.

Gezimizin tüm durakları bambaşka bir güzellikteydi, herbirinin farklı bir özelliği, farklı bir tarihi hikayesi mevcuttu ve herbiri kendisine münhasır şehirlerdi. Bununla beraber beni en çok etkileyen şehir daha öncede ziyaret edebilme şansına sahip olduğum Çanakkale’ydi. Özellikle savaşın izlerinin buram buram olduğu Conkbayırı şehitliğini gezerken gözyaşlarıma hakim olamadım.

Şuna canı gönülden inanıyorum ki çok köklü ve destanlarla dolu bir tarihe sahibiz bu değeri korumak, yaşatmak ve diğer nesillerle aktarmayı şiar edinmeliyiz.” Ve son olarak diğer meslektaşımız Lütfullah Ün’e kulak veriyoruz: “Ecdadımızın heybetini ve azametini asırlardır simgeleyen Selimiye Camii gözlerimden, cami içerisindeki o maneviyat ve tarih kokan atmosfer aklımdan, camide hocaefendinin okumuş olduğu ezan kulaklarımdan, ruhumdan hiç gitmedi. Hala etkisindeyim.”

Son söz yerine, kuruluştan kurtuluşa bir mana iklimine doğru yola çıktık. Cihan Devleti, Asırlık çınarın tohumlarının atıldığı, Söğüt ile başlayan gezimizde Şeyh Edebalı’nın nasihatını içimizde hissederek geçtik Bursa’ya, Devlet-i Osmani’nin kurucuları Osman Bey ve Orhan Gazi’nin türbelerinin olduğu mekandan, Tophane’den, izledik yeşil Bursa’yı; Çanakkale’de gözlerimiz buğulandı yer yer hakim olamadık gözyaşları-mıza çok kolay da değildi hakim olmak gördüğümüz zaman Koca Seyit’i, ve Selimiye’deyiz kelimelerin betimlemekte zorlandığı anıtsal yapı...

Selimiye Camii